

Brüssel, 3.6.2015
COM(2015) 279 final

KOMISJONI ARUANNE

EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE

Komisjoni 2014. aasta haldustegevuse koondaruanne

SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne on esimene kokkuvõtlik aruanne, mille esitab 1. novembril 2014 ametisse astunud Euroopa Komisjoni koosseis. Uus koosseis järgib kooskõlas president Junckeri kehtestatud poliitiliste prioriteetidega sihipärasemat tegevuskava, mille raames pööratakse erilist tähelepanu usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetele.

Komisjoni liikmetele saadetud ülesannete kirjeldustes rõhutas president Juncker jõuliselt vajadust tagada nende vastutuse all olevate programmide usaldusväärne finantsjuhtimine ning nõudis, et ELi eelarve kaitsmiseks kehtestataks kõik vajalikud meetmed. Samuti kutsus ta üles edendama tugevamat tulemuspõhist töökultuuri ja keskenduma värskema pilguga ELi eelarve lisaväärtuse esiletoomisele.

Seda arvesse võttes kirjeldatakse käesolevas aruandes komisjoni 2014. aasta haldustegevust, vaadates üksikasjalikult läbi ja võttes kokku komisjoni talituste iga-aastastes tegevusaruannetes sisalduva teabe.

Käesoleva kokkuvõtliku aruande vastuvõtmisega võtab komisjon üldise poliitilise vastutuse ELi eelarve täitmise eest.

1 TUGEVDATUD TULEMUSRAAMISTIK

Tugevdatud tulemusraamistik, mida komisjon lubas oma mulluses kokkuvõtlikus aruandes, on andnud esimesi tulemusi. Teravdatud tähelepanu pööramine tulemuslikkusele väljendub paremas aruandluses tegevuspoliitika saavutuste ja selle kohta, milline on nende saavutuste mõju ja lisaväärtus ELi kodanikele. Komisjoni uus koosseis uuendas seda kohustust ja toetab edasisi algatusi, millega asetatakse suurem rõhk tulemustele.

1.1 Tegevuspoliitika saavutused

Strateegilise planeerimise ja programmitöö tsükkel tugineb kahele põhivahendile: iga-aastastele juhtimiskavadele ja iga-aastastele tegevusaruannetele, mis annavad üksikasjalikku teavet komisjoni talituste haldustegevuse tulemuslikkuse kohta. Viimastel aastatel on volitatud eelarvevahendite käsutajad esitanud üksikasjalikuma ülevaate sellest, kuidas nad on neile eraldatud rahalisi vahendeid ja inimressursse volinike kolleegiumi seatud poliitikaeesmärkide saavutamiseks kasutanud ning mil viisil nad on loonud poliitika elluviimisega ELi ühiskonna jaoks lisaväärtust. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et programmide juhtimisega seotud saavutustest aru andmise kõrval on viimastel aastatel tehtud suuri edusamme tegevuspoliitika saavutusi käsitleva aruandluse vallas. Lisaks sisaldavad iga-aastased tegevusaruanded nüüd rikkalikult vajalikku teavet, mis käsitleb poliitikaeesmärke, saavutatud tulemusi ning nende otsest ja kaudset mõju Euroopa ühiskonnale.

Kokkuvõte peamistest tulemuslikkuse näitajatest on esitatud 1. lisas, kus antakse ülevaade komisjoni eesmärkide saavutamisest. Enamiku näitajate puhul liigub komisjon jõudsalt oma mitmeaastaste eesmärkide saavutamise poole.

Tulemuslikkuse parandamiseks on võetud hulk lisameetmeid:

- i. lisatud on eri allikatest (nt hinnangud, uuringud, auditid ja mõjuhinnangud) pärit põhjalikum teave tulemuste kohta;
- ii. lisatud on erinevate ELi programmide ELi lisaväärtust illustreerivad näited;
- iii. juhtimiskavad on viidud paremini kooskõlla iga-aastaste tegevusaruannetega (nt kasutades eesmärgi ja näitajaid käsitlevas aruandluses mõlemal juhul samu vorme) ja
- iv. kehtestatud on nõue, et iga-aastased tegevusaruanded peavad sisaldama juhtimise tulemuslikkuse ja tõhususe parandamiseks tehtud jõupingutuste näiteid.

Juhtimise tulemuslikkuse ja tõhususe parandamiseks tehtud jõupingutuste näited

- ✓ Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat (AGRI) muutis 2014. aastal täielikult põllumajandusliku raamatupidamise andmehõlme käsitlevaid õigusakte. Tulemuseks oli märkimisväärne lihtsustamine, sest selle käigus koondati viis rakendusakti ühte akti ning kaotati dubleerimine ja vajadus ristviidete järele.
- ✓ Individuaalsete maksete haldamise ja maksmise ametis peetud läbirääkimised mitme asutuse töötajate õnnetuskindlustust hõlmava uue raamlepingu üle tõid kaasa tehtud maksete mahu järsu vähenemise. Uue lepinguga kahanes see 2013. aastal võrreldes 2011. aastaga 23 % ehk 23 miljoni euroni.

1.2 Tulemusraamistiku edasise tugevdamise algatused

1.2.1 Tulemustele keskenduv ELi eelarve

Komisjoni uus koosseis on seadnud sihiks tugevdada seoses ELi eelarvega tulemuspõhist töökultuuri. Üks komisjoni esmatähtsaid eesmärgi on kanda hoolt selle eest, et eelarves keskendutaks kodanikele kasu toovate käegakatsutavate tulemuste saavutamisele, ning selleks on loodud volinike võrgustik. Selle kaudu juhitakse ja koordineeritakse poliitilisel tasandil tegevust, et suurendada eelarvega seotud tulemuslikkust ja tagada raha tulus kasutamine.

Oma esimesel kohtumisel 4. märtsil 2015 kinnitas võrgustik ühise meetodi eelarve täitmise tsükli analüüsimiseks ja täiustamiseks, määrates kindlaks valdkonnad, millele eelarvet kulutatakse (eelarveeraldise tegemine), ning selle, kuidas kasutatakse vahendeid (eelarve täitmine) ja hinnatakse komisjoni (eelarve täitmisele heakskiidu andmine). Võrgustik kehtestas kuus peamist töövaldkonda, millega komisjoni talitused hakkavad strateegia elluviimiseks kolleegiumi volituste ajal tegelema:

- i. **lihtsustamine** – vähendada halduskoormust ja ühtlustada kõigis poliitikavaldkondades nõuetele vastavuse tingimusi, et seada programmide elluviimise keskmesse tulemused, säilitades samal ajal seaduslikkuse ja korrektsuse;
- ii. **eelarvemenetlus** – anda tulemuslikkust käsitlevat teavet, mis on kasulik eelarveeraldise tegemiseks ja võimaldab teha otsuseid programmide kasutusmäärade põhjal, mis on eelarvevahendite kulutamise tõhususe ja tulemuste saavutamise mõõdupuu;

- iii. **kontrollide kulutõhusus** – ratsionaliseerida ja ühtlustada kontrolle ning jaotada vahendid ümber kontrollidele, mis leitakse olevat kõige sobivamad seaduslikkuse ja korrektsusega seotud riskide juhtimiseks õigusraamistikus;
- iv. **kinnitav avaldus ja eelarve täitmisele heakskiidu andmine** – kombineerida eelarve kaitsmise mehhanisme, nagu sissenõudmised ja finantskorrektsioonid, lihtsustamise ja kulutõhusate kontrollidega, et juhtida riske ning luua parem tasakaal tegevuspoliitika saavutuste, kontrollide kulude ja finantseeskirjade järgimise vahel;
- v. **projektide andmebaas** – parandada põhivaldkondades kodanike juurdepääsu projektide tulemustele, et suurendada ELi rahastatavate algatuste läbipaistvust ja võrreldavust ning näidata, millistel eri viisidel on ELi kulutused ühiskonnale kasulikud; ja
- vi. **teabevahetus** – parandada eelarve kavandamises, täitmises ja eelarve täitmisele heakskiidu andmises osalejate vahelist teabevahetust ja koostööd ning nende koostööd laiemas üldsuses, kooskõlastades ootusi, jagades eelarve täitmise seotud kogemusi ja andes aru saavutatud tulemustest.

Ühe võetava meetmena tuleks luua institutsioonidevaheline tulemuspõhise eelarvestamise tööühik, mis koondab kokku eelarveprotsessi kaasatud institutsioonid (komisjon, Euroopa Parlament, nõukogu ja kontrollikoda), et suurendada ELi institutsioonide rolli ja vastutust ELi eelarve tõhusa täitmise tagamisel. Tööühik teeb olemasolevale õigusraamistikule tuginedes kindlaks, kuidas praegu ELi eelarve suhtes kohaldatavat tulemuspõhist eelarvestamise mudelit täiustada, ja näeb ette võimalike täiustuste tegemise ajakava.

1.2.2 Riski vastavusseviimine kontrolli intensiivsusega

Tulemustele keskenduvat eelarvet toetava strateegia üks eesmärgi on juhtimis- ja kontrollisüsteemide kulutõhususe tagamine. Ebatõhusad kontrollisüsteemid neelavad palju ressursse, mis võiksid muud aidata tulemusi saavutada. Samuti kaasneb selliste süsteemidega abisaajate jaoks märkimisväärne halduskoormus ja need võivad vähendada programmides osalemist.

Läbivaadatud finantsmääruses¹ on nõutud, et volitatud eelarvevahendite käsutajad võtaksid sisekontrollisüsteemide kehtestamisel arvesse riske ja kulutõhusust (finantsmääruse artikli 66 lõige 2) ning annaksid kontrolli kuludest ja neist saadavast kasust aru iga-aastases tegevusaruandes (finantsmääruse artikli 66 lõige 9). Kontrollide kulutõhususe hindamise peamine eesmärk on toetada kontrollisüsteemide ülesehitamise ja nendega seotud vahendite haldamist. Kontrollistrateegiate ja -süsteemide puhul tuleks kaaluda riskantsemates

¹ Läbivaadatud finantsmäärust hakati kohaldama 2013. aasta jaanuaris.

Finantsmäärus: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, 25. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 218, 26.10.2012, lk 1).

Finantsmääruse kohaldamise eeskirjad: komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 1268/2012, 29. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju (ELT L 362, 31.12.2012, lk 1).

valdkondades põhjalikumate ja sagedasemate kontrollide tegemist ning tagada, et kontrollidel oleks alati lisaväärtus.

2014. aastal paranes kulutõhusust käsitlev aruandlus. 49st talitusest 42 tegid järelduse oma juhtimis- ja kontrollisüsteemide kulutõhususe kohta. Ülejäänutel jäi see järeldus tegemata peamiselt varasemate andmete või võrdlusaluste puudumise ning kontrollide kasulikkuse hindamisel esinenud raskuste tõttu. Endisest rohkem peadirektoraate suutis esitada rikkalikumat teavet kontrollide kulude ja neist saadava kasu suhte kohta, eristades kas kõiki või mõnda kontrollistrateegia etappi.

Et lahendada peamised probleemid, millega talitustel tuleb silmitsi seista, võeti 2014. aastal kaks meetet:

- kontrollide tulemuste registreerimiseks töötati välja üks tekkepõhise raamatupidamisarvestuse süsteemi² funktsioon;
- kontrollide kulude ja neist saadava kasu mõõtmiseks võeti kasutusele lihtsustatud kogum näitajaid.

Kõik järelduseni jõudnud talitused väitsid, et nende sisekontrollisüsteemid on kulutõhusad, sest mõõdetav kasu ületab kulusid või seda võib täheldada mittemõõdetava kasu ja/või tulemusnäitajate stabiilse või positiivse arengu põhjal.

Komisjoni teeb oma talitustele ülesandeks töötada välja ühine meetod kontrollide kulude arvutamiseks, et suurendada kogu komisjonis järjepidevust ja saada hulk usaldusväärseid tulemusi, mida võib kasutada selleks, et määrata asjakohaste poliitikaeesmärkide kontekstis kindlaks kehtestatud kontrollisüsteemi suhteline kulutõhusus.

1.2.3 Ülevaade tulemuslikkuse aruandlusest

2013. aasta kokkuvõtlikus aruandes kutsuti kesktalitusi üles analüüsima tulevaste iga-aastaste tegevusaruannete koostamisel saavutustest aru andmise eri viise. 2014. aasta puhul leiti, et:

- tulemuslikkusest antakse aru iga-aastase tegevusaruande 1. osas;
- iga-aastases hindamisaruandes (artikli 318 kohane aruanne) esitatakse tulemuslikkust kajastav teave, mis näitab, kuidas peamised rahastamisprogrammid on aidanud saavutada ELi peamisi poliitilisi eesmärke, sealhulgas ellu viia strateegiat „Euroopa 2020”, kui see on asjakohane;
- kokkuvõtlikus aruandes tuleks loetleda valik peamisi tulemuslikkuse näitajaid, et hõlmata kuludega mitteseotud programme käsitlevat aruandlust ja viidata iga-aastastele tegevusaruannetele, mida tuleks täiendavalt analüüsida;

² Komisjonis kasutusel olev süsteem (*accrual based accounting system*, ABAC).

- lisaaruanded strateegia „Euroopa 2020” kohta on kättesaadavad spetsiaalsete kanalite kaudu ja
- juhtalgatusi käsitlevat aruandlust tuleks ühtlustada ja seda tuleks kajastada peamiste poliitikavaldkondade kaudu. Eraldi aruandlus ei ole soovitatav, sest uue mitmeaastase finantsraamistiku kohane programmide järelevalve- ja aruandekord ei võimalda seda.

Komisjon teeb oma talitustele ülesandeks täiustada iga-aastastes tegevusaruannetes tulemuslikkuse alast aruandlust.

2 RESSURSSIDE HALDAMISEGA SEOTUD SPETSIIFILISED PROBLEEMID

Komisjoni poliitika elluviimise tulemuslikkuse aluseks on tõhus ja tulemuslik ressursside haldamine. 2014. aastal seisis komisjon selles valdkonnas silmitsi suurte probleemidega. Mõnel juhul olid ette tulnud probleemid juhuslikud (näiteks kannatasid komisjoni talitused maksete assigneeringute nappuse all), teistel juhtudel kerkisid esile korduvad küsimused. Kuna ametitele, ühissetevõtetele ja teistele volitatud üksustele delegeeriti arvukamalt ülesandeid, tuli komisjonil läbi vaadata kohaldatavad järelevalvemehhanismid. Veel üks tähelepanu nõudnud valdkond oli liikmesriikide esitatud andmete usaldusväärsus. Komisjon võttis iga probleemi puhul leevendus- või parandusmeetmeid, et tuvastatud riske vähendada.

2.1 Maksete assigneeringute nappus

2014.–2020. aasta mitmeaastane finantsraamistik on esimene, mille puhul tehakse kättesaadavaks vähem eelarvevahendeid kui selle eelkäijate puhul. Maksete ülemmääradele avaldub surve on märksa suurem kui eelmistes mitmeaastastes finantsraamistikes kahe teguri tõttu:

- 2007.–2013. aasta programmidega seotud maksmata jäänud kulukohustustel on 2014.–2020. aasta raamistiku rakendamise alguses suur osakaal (21,7 % perioodi maksete ülemmäärast) ja
- eriti järsk maksete ülemmäära alandamine 2014. aastal (2013. aastal eelarvestatud summast ligi 9 miljardi euro võrra väiksem) ja 2015. aastal.

Nii seisis komisjoni ees (eriti 2014. aastal) ülesanne täita varasemate ülesannetega seotud seadusjärgsed kohustused, tehes samal ajal algust uue põlvkonna programmide elluviimisega.

Komisjoni talitused jälgisid eelarve täitmist tähelepanelikult. Nad võtsid meetmeid, et tagada nappide maksete assigneeringute arukas kasutamine, viies samal ajal miinimumini viivised ja võttes arvesse negatiivset mõju kolmandatele isikutele, seades näiteks esikohale raskes majanduslikus olukorras olevad abisaajad, nagu rahalist abi saavad liikmesriigid, VKEd³ ja vabaihendused.

³ VKEd: väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted.

Komisjon hoidis Euroopa Parlamenti ja nõukogu eelarve täitmise seisuga kursis. Ta esitas juba 2014. aasta mais paranduseelarve projekti, et võtta arvesse 2013. aasta viimastel nädalatel laekunud enneolematut hulka maksenõudeid, mis olid seotud 2007.–2013. aasta ühtekuuluvusprogrammidega. 17. detsembril 2014 lepitati kokku paranduseelarves, millega suurendati 2014. aasta eelarves maksete assigneeringute mahtu, eeskätt kasutades maksete jaoks ettenägematute kulude varu. See tähendas, et väga suur hulk makseid oli võimalik teha aasta viimase nelja tööpäeva jooksul ja et kuhjunud tasumata arved sai koondada 2014. aasta lõppu.

Ent hoolimata võetud meetmetest ja aasta lõpus tehtud maksete lisaassigneeringutest ei suutnud komisjon maksete tegemisel ja hanketegevuses ära hoida teatavaid viivitusi ning nende mitmekordistavat mõju seoses uute programmide raames tehtavate maksetega.

Komisjon hindas nende probleemide mõju eesmärkide saavutamisele ja jõudis järeldusele, et tänu olemasolevate maksete assigneeringute aktiivsele haldamisele aruandeaasta jooksul õnnestus edukalt vähendada nii selle olukorra finantsmõju kui ka selle mõju mainele.

Finantsmõju vallas tuli mitmel komisjoni talitusel rinda pista suurte haldamise ja tegevusega seotud probleemidega; mõne rahastamisprogrammi puhul lõppesid maksete assigneeringud mitu kuud enne aasta lõppu. Kuni maksete lisaassigneeringute taotluse heakskiitmiseni paranduseelarves kasutati nende programmide puhul ära eelarveridade vahelise ümberjaotamise võimalused.

Viivised suurenesid 2014. aastal ligi viis korda, jõudes ligikaudu 3 miljoni euroni kogueelarvest. Sellest kasvust hoolimata on viiviste kogusumma võrreldes 2014. aasta lõpu tasumata arvete kogusummaga üsna tagasihoidlik. Tasumata arved koondusid peamiselt (24,7 miljardit eurot) ühtekuuluvuspoliitika valdkonda, kus liikmesriikide avaliku sektori üksuste nõuetes esitatud kulude hüvitamine sõltub eelarvevahendite olemasolust ja hüvitamise hilinemisel viivist ei kohaldata, millega väheneb märkimisväärselt ELi eelarvele avalduv finantsmõju. Ühestki maksete hilinemisega seotud kohtuvaidlusest ei ole teatatud.

Mainele avalduva mõjuga seoses tegelesid talitused mitmel moel aktiivselt olemasolevate assigneeringute haldamisega,

- nõudes proaktiivselt tagasi alusetult väljamakstud summad;
- vähendades eelmaksete osatähtsust;
- kasutades parimal võimalikul viisil maksetähtaegu ja
- lükates edasi projektikonkursid/pakkumismenetlused ja seonduva hanketegevuse, millega hulk maksetähtaegu liikus 2015. aastasse. Ehkki sellega piirati kahjulikku mõju ELi eelarvele, olid sel tagajärjed sidusrühmade õiguspärasele ootustele, sest see võis sundida sidusrühmi lükkama oma projekti algust edasi ja/või otsima ajutiselt kaasrahastamist suuremas summas. Kahju mainele on põhjalike hindamistega suudetud siiani siiski mõistlikul tasemel hoida ja selle mõju peamisele tegevusele on piiratud.

Komisjon teeb oma talitustele ülesandeks jätkata eelarve täitmise tõhusat haldamist ja võtta vajaduse korral meetmeid, et maandada assigneeringute puudusest tulenevaid riske.

2.2 Volitatud üksuste mõju kinnituse andmise korrale

Komisjon usaldab üha arvukamatel juhtudel ELi vahendite haldamise teistele üksustele (vt 4. lisa), kellest mõne suhtes kohaldatakse eelarve täitmisele heakskiidu andmisel erilist menetlust, mis lahkneb komisjoni suhtes kohaldatavast menetlusest. Selle menetluse alusel peab volitatud asutuse juhtkond andma aru vahendite tegelikust kasutamisest ja volitatud eelarvevahendite käsutaja peab omakorda tagama asutuse üle proportsionaalse, kuid tõhusa järelevalve. Kuna kulutused jäävad kinnitava avalduse reguleerimisalasse, peavad volitatud eelarvevahendite käsutajad esitama iga-aastastes tegevusaruannetes järelevalve raames tehtud kontrollide tulemused ja andma vajaduse korral neis aruannetes teada kõikidest olulistest puudujääkidest, mis võivad kaasa tuua reservatsioonid.

Programmitöö perioodil 2014–2020 oodatakse, et volitatud üksused oleksid eelarve haldamisel üha tähtsamal kohal. See sai selgeks 2014. aastal – esimesel uute programmide rakendamise aastal – ja see suundumus kajastub 2014. aasta tegevusaruannetes. Näiteks hariduse ja kultuuri peadirektoraat (EAC) ning siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEd peadirektoraat (GROW, endine ENTR) täidavad vastavalt 95% ja 89 % oma eelarvest nii, et usaldavad vahendite haldamise ülesanded teistele üksustele. Liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi (MOVE) ning finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi (FISMA, endine MARKT) puhul ületab see näitaja 50 %.

Volitatud eelarvevahendite käsutajate võime teostada volitatud üksuste üle järelevalvet ja saada piisav kinnitus sõltub suuresti aruandlusstruktuuridest ja iga volitatud üksuse delegerimislepingu läbipaistvuse tagamise korraldamisest. Kontrollistrateegia kohaselt kantakse hoolt selle eest, et delegerimislepingud sisaldaksid sätteid, millega nõutakse,

- i. et üksused annaksid oma kontrollitulemustest aru usaldusväärselt ja läbipaistvalt ja
- ii. asjakohast järelevalvet üksuste aruandlusstruktuuride üle.

2014.–2020. aasta programmide puhul on iga peadirektoraat pandud vastutama oma poliitikavaldkonna rahastamisvahendite eest. Komisjon on sõlminud finants- ja haldusraamistiku lepingud Euroopa Investeeringuspanga (EIP) ja Euroopa Investeeringufondiga, millega peaksid vähenema halduskulud ja paranema aruandlus ning peaks olema tagatud järjepidevus. Komisjon on välja töötanud vormi, mis laseb olla kindel, et iga asjaomaste talitustega sõlmitav delegerimisleping sisaldab peamisi juhtimis-, kontrolli- ja aruandlusnõudeid.

2014. aastaks täiustati iga-aastaste tegevusaruannete ülesehitust eesmärgiga tagada, et need aruanded hõlmavad kõiki volitatud üksuste poolse vahendite haldamise viise ja juhtumeid, sealhulgas vajaduse korral reservatsioonide raames.

Komisjoni teeb nendele talitustele, kes usaldavad eelarve täitmise ülesanded teistele üksustele, ülesandeks tagada, et delegerimislepingud sisaldavad proportsionaalseid

sätteid ja praktilist korda, mis on vajalikud selleks, et nimetatud üksused saaksid kontrolli tulemustest õigeaegselt ja läbipaistvalt aru anda, ning asjakohaseid järelevalvemeetmeid, mis annavad piisava kinnituse esitatud teabe usaldusväärsuse kohta.

Komisjon teeb asjaomastele talitustele ülesandeks anda oma iga-aastastes tegevusaruannetes aru järelevalvest, mida nad teostavad kõnealuste üksuste üle, ja kõikidest teguritest, mis on kinnituse andmise otsuste tegemisel asjakohased. Erilist tähelepanu tuleb pöörata selle tagamisele, et kinnituse andmise korras ei esineks suuri lünki.

2.3 Liikmesriikide esitatud kontrollitulemuste usaldusväärsus

Liikmesriikide kontrolliaruannete usaldusväärsus valmistab endiselt muret. Eelarve ühisel täitmisel on liikmesriigid kohustatud kehtestama usaldusväärsed juhtimis- ja kontrollisüsteemid ning neid haldama.

Õigusaktidega lubatakse komisjonil teatavatel tingimustel tugineda kinnituse saamisel liikmesriikide auditeerimisasutuste tehtud tööle. Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas annavad auditeerimisasutused komisjonile kinnituse juhtimis- ja kontrollisüsteemide tõhusa toimimise ning tõendatud kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Ühise põllumajanduspoliitika puhul esitavad sõltumatud sertifitseerimisasutused arvamuse teostatud kohapealsete kontrollide kvaliteedi ja iga makseasutuse esitatud kontrollistatistika täpsuse kohta.

Peale selle paneb liikmesriike vigade tuvastamise nimel rohkem pingutama netokorreksioonide süsteem,⁴ mida komisjon vigade esinemise korral kohaldab (vt punkt 2.4). See süsteem peaks andma liikmesriikidele rohkem julgust näidata, et nad on võtnud nõuks suurendada vastutust ja läbipaistvust, tugevdades selleks vajaduse korral kontrollimeetmeid, eelkõige seoses esmatasandi juhtimissüsteemide kontrollimisega enne kulude tõendamist komisjonile, ja võttes veariski vähendamiseks vastu selged rahastamiskõlblikkuse eeskirjad.

Komisjon viitab sellega seoses programmitöö perioodiks 2014–2020 Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide⁵ jaoks vastu võetud ühissätete määrusele, mis sisaldab mitut juhtimissüsteemi ja aruandlusnõuete täiustust. Ehkki õigusloomeprotsessi käigus kehtestati uued erandid ja lisati rangemad tingimused, mis tähendab, et komisjon peab maandama kaasnevaid riske, peaks täiustuste tulemusel paranema liikmesriikide aruandlus, et vigu oleks võimalik paremini kõrvaldada ning tagada saaks liikmesriikide kontrollitavate või hallatavate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse. Nende täiustuste hulka kuuluvad eelkõige eeltingimused, ühtlustatud ja lihtsustatud rahastamiskõlblikkuse eeskirjad, avaramad võimalused kasutada rahastamiskõlblike kulude deklareerimiseks lihtsustatud viise ja iga-aastastele kinnitavatele avaldustele lisatavad dokumendid, mille hulka kuuluvad

⁴ Ühtekuuluvuspoliitika netofinantskorrektsioonid kätkevad vaid ajavahemikku 2014–2020.

⁵ Euroopa Regionaalarengufond (ERF), Euroopa Sotsiaalfond (ESF), Ühtekuuluvusfond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF).

aastaaruanded, liidu vahendite haldaja kinnitus, iga-aastane kokkuvõte, auditiarvamus ja kontrolliaruanne.

Asjaomased peadirektoraadid on määranud kindlaks ühtse auditistrateegia ja ühise auditikava, et saada piisav kinnitus nõuete täitmise ja kontrollisüsteemide tõhusa toimimise kohta. Üldine kinnituse andmise protsess rajaneb ühtse auditi põhimõttest lähtuval kontrollstruktuuril, tänu millele saab komisjoni tasandil tehtava kontrolli käigus tugineda teistes asutustes (programmi auditeerimisasutused liikmesriikides) juba teostatud kontrollidele.

Põllumajandusvaldkonnas eeldavad muudatused, mille tõi kaasa uus eraldiseisev horisontaalne määrus,⁶ ka seda, et sertifitseerimisasutused kontrolliksid alates aastast 2015 makseasutuste tehtud kohapealsete kontrollide tulemusi, tehes neid kontrollide esindusliku valimi alusel uuesti ning esitades kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta auditiarvamuse. Ehkki sellega peaks eeldatavasti paranema liikmesriikide kohapealsete kontrollide kvaliteet, on tegelik eesmärk kasutada sõltumatute sertifitseerimisasutuste kinnitatud veamäära.

Ühtekuuluvuspoliitika kulude eest vastutavad talitused kontrollisid liikmesriikide esitatud teabe täpsust,⁷ korraldades 2007.–2013. aasta esmatasandi kontrollide hindamiseks suure riskiga programmide sihipärased auditid, et teha kindlaks eeskätt halduskontrollide ebapiisava usaldusväärsuse algpõhjused. Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat (REGIO) ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat (EMPL) otsustasid samuti auditite katvust laiendada, kaasates liikmesriikide poolt lähiaastatel esitatavad tühistamisi ja sissenõudmisi käsitlevad andmed, ning kasutada kõiki olemasolevaid auditeerimisasutuste töö tulemusi, et suurendada kindlust edastatud andmete suhtes, mida kasutatakse kumulatiivse jääkriski arvutamiseks⁸.

Selle hindamise tulemused olid 2014. eelarveaasta puhul järgmised:

- Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja ühtekuuluvuskulud aastatel 2007–2013: regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi hinnangul kujutas 96 % teatatud veamääradest endast usaldusväärset teavet ning nii tõstis direktoraat riiklike auditeerimisasutuste teatatud 1,8 % suuruse keskmise veamäära 2,6 %le;
- Euroopa Sotsiaalfond (ESF) aastatel 2007–2013: tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi hinnangul kujutas 88,1 % teatatud veamääradest

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013, 17. detsember 2013, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607).

⁷ Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi audititegevuse eesmärk oli eeskätt hinnata riikide audititulemuste ja teatatud veamäärade usaldusväärsust (auditeerimisasutuste tegevusest ülevaate saamiseks järelepärimise esitamise ja auditiaruannete hindamise kaudu) ning teatatud tühistatud ja sissenõutud summade usaldusväärsust (tehes riskipõhiseid kohapealseid auditeid ja kontrollides dokumentide järjepidevust).

⁸ Selle töö tulemusel leidis regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, et ligikaudu 15 % liikmesriikide teatatud tühistamistest ja sissenõudmistest ei olnud usaldusväärsed, ning seepärast ei võetud neid 2014. aasta tegevusaruandes kumulatiivse jääkriski arvutamisel arvesse.

endast usaldusväärset teavet ning nii kohandas direktoraat riiklike auditeerimisasutuste teatatud keskmist veamäära 0,9 %, tõstes selle 1,9 %lt 2,8 %le; ja

- Ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP): kohandustega, mille põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat (AGRI) tegi makseasutuste teatatud andmete põhjal veamääradesse, tõusis veamäär otsemaksete puhul 1,99 % (0,55 %lt 2,54 %le) ja maaelu arengu puhul 3,57 % (1,52 %lt 5,09 %le).

2014. aasta tegevusaruannetes on esitatud tulemused, milleni komisjon jõudis liikmesriikide ametiasutuste edastatud audititeabe ja -tulemuste täpsuse ja usaldusväärsuse hindamisel. Need tulemused hõlmavad iga rakenduskava või makseasutuse hindamise üksikasjalikke kvantitatiivseid tulemusi, sealhulgas teavet teatatud veamäära iga hilisema komisjonipoolse kohandamise või hindamise kohta. Rakenduskavade või makseasutuste puhul, mille suhtes kohaldatakse reservatsiooni, kajastavad iga-aastased tegevusaruanded ka tuvastatud süsteemsete puuduste kõrvaldamiseks vastu võetud tegevuskavasid.

Tähtis on rõhutada, et

- i. enamik liikmesriikide auditiaruandeid on usaldusväärsed ja
- ii. komisjon mitte ei tugine tulemustele, vaid hindab neid, et teha nende põhjal järeldused kinnituse andmise jaoks.

Vajaduse korral kohandavad volitatud eelarvevahendite käsutajad teatatud veamäärasid, kontrollivad andmeid mis tahes lisateabe põhjal või kohaldavad kindlat määra, kui liikmesriikidelt saadud teave ei leita olevat piisavalt usaldusväärne.

Kuna haldust, aruandlust ja vastutust käsitlevaid sätteid on põhjalikult uuendatud, teeb komisjon nendele talitustele, kes täidavad eelarvet koostöös liikmesriikidega, ülesandeks kohandada uue programmitöö perioodi tarvis vastavalt vajadusele kõikide Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning nii palju kui võimalik Euroopa Põllumajanduse Tagatistfondi (EAGF) puhul metoodikat, mida kasutatakse liikmesriikide asjakohaste asutuste ja ametite rakendatavate juhtimis- ja kontrollisüsteemide tõhususe hindamiseks. Selle raames võetakse arvesse õigusraamistikus finantsmääruse läbivaatamise tulemusel tehtud muudatusi.

2.4 Riskisumma ja kontrollisüsteemide korrigeerimisvõime

Kontrollikoda (oma 2013. aasta aruandes) ja Euroopa Parlament (oma otsuses eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta) on leidnud, et mõnes iga-aastases tegevusaruandes võidakse riskisummasid alahinnata, ning on teinud ettepaneku selgitada selliste summade arvutamist ja hinnata parandusmehhanismide mõju sellistele summadele.

Neid tähelepanekuid arvesse võttes esitasid volitatud eelarvevahendite käsutajad oma 2014. aasta tegevusaruannetes esimest korda parima hinnangu kogu riskisumma⁹ kohta kogu enda vastutuse all oleva eelarve puhul. Varasematel aastatel tehti seda vaid selle kulude osa puhul, mille suhtes kohaldati reservatsioone. See parim hinnang hõlmab kulusid, mis ei pruugi makse tegemise hetkel – st pärast vigade ja eeskirjade eiramise ärahoidmiseks tehtavate eelkontrollide rakendamist – olla kooskõlas kohaldatavate regulatiivsete ja lepingust tulenevate nõuetega.

Peale selle andsid volitatud eelarvevahendite käsutajad aru prognoositavatest tulevastest korrektsioonidest, s.t prognoositavatest finantskorrektsioonidest ja sissenõudmistest, mida on oodata tulevikus tehtavate kontrollide tagajärjel. Hinnangud põhinesid alates 2009. aastast tehtud korrektsioonide keskmisel summal,¹⁰ sest see on parim olemasolev järelkontrolli korrigeerimisvõimet kajastav näitaja.

Volitatud eelarvevahendite käsutajad teatasid aasta üldise riskisumma ning andsid oma parima hinnangu selle kohta, kui palju vigu saaks tulevikus parandada ja eeskirjade eiramisi kõrvaldada. Sellega antakse mõistlik kvantifitseeritud lühiülevaade kontrollisüsteemide toimimisest eelarveaasta lõpus, mille juures võetakse arvesse asjaolu, et kontrollitsükkel on mitmeaastane ja tulevikus rakendatakse edasisi parandusmeetmeid. On oluline mõista, et riskisumma viitab õigusnormide ja lepingusätete täitmata jätmisele. Suur osa sellistest juhtumitest ei põhjusta alusetuid makseid ega too seega kaasa sissenõudekorraldusi ega finantskorrektsioone¹¹.

Iga-aastaste tegevusaruannete vastastikusel hindamisel ja järjepidevuse tagamiseks pöörati erilist tähelepanu igale võimalikule riskisumma alahindamisele ja korrigeerimisvõime ülehindamisele ning vigadega seotud põhimõtete järjekindla rakendamise tagamisele. Kasutatud mõistete määratlused on esitatud 3. lisas ja üksikasjalikud andmed 2. lisas. Tabelis 1 on kirjas talituste tegevusvaldkondade kaupa koondatud andmed.

Mitu talitust kohandas oma hinnanguid neid mõjutavate konkreetsete asjaolude tõttu. See tõi kaasa konservatiivsemate hinnangute avalikustamise iga-aastastes tegevusaruannetes.

⁹ Vt 3. lisas esitatud määratlused.

¹⁰ Nende aluseks on finantsaruande 6. lisas („ELi eelarve kaitsmine”) esitatud andmed. Selle tagamiseks, et prognoositavad tulevased korrektsioonid oleksid seotud üksnes pärast maksmist tehtavate kontrollidega, kohandasid mitu talitust neid andmeid, vähendades selliste korrektsioonide ja sissenõudmiste määra, mida ei tehtud järelkontrollide tagajärjel. Põllumajandusvaldkonnas võeti nõuetele vastavust arvestamata jättes aluseks kolme aasta pikkune ajavahemik, sest see leiti olevat kõige asjakohasem võrdlusperiood.

¹¹ Näiteks juhul, kui abisaaja deklareerib kulud valel aruandeperioodil või deklareerib rahastamiskõlbmatud kulud, samal ajal kui deklareeritud rahastamiskõlblike kulude kogusumma ületab ikkagi ELi maksete ülemmäära (mistõttu finantsmõju puudub).

Tabel 1. 2014. aasta üldine riskisumma ja prognoositavad tulevased korrektsioonid (miljonites eurodes)

Valdkond ¹²	Kogukulu	Riskisumma ¹³		Prognoositavad tulevased korrektsioonid
		väikseim väärtus	suurim väärtus	
Põllumajandus	55 650	1 727	1 727	863
Ühtekuuluvus ¹⁴	56 770	1 395	2 693	1 574
Välisabi ¹⁵	10 288	289	302	91
Teadusuuringud	10 560	210	245	152
Muud sisepoliitika valdkonnad	3 587	31	36	21
Haldus	5 583	0	34	2
Kokku	142 439	3 651	5 036	2 703

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi (EMPL), regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi (REGIO), merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadi (MARE), rände- ja siseasjade peadirektoraadi (HOME), naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi (NEAR, endine ELARG), humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraadi (ECHO), keskkonna peadirektoraadi (ENV), siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEd peadirektoraadi (GROW, endine ENTR), liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi (MOVE), energeetika peadirektoraadi (ENER) ning Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusameti (INEA) puhul ületab eeldatav korrigeerimisvõime üldise riskisumma väikseimat väärtust. Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas on selle põhjuseks peamiselt asjaolu, et korrigeerimisvõime põhineb kuue aasta keskmisel, samal ajal kui riskisumma viitab 2014. aastal prognoositud veamääradele, mis on varasemate aastate määradest madalam. Muudel juhtudel on see tingitud varasemate programmide raames toimunud tegevusega seotud korrektsioonide kõrgest tasemest.

Kokkuvõttes nähtub andmetest, et komisjoni kui terviku puhul jääb 2014. aasta üldine riskisumma parima hinnangu kohaselt vahemikku 3 651–5 036 miljonit eurot. Varasema

¹² 2. lisa tabelites on esitatud iga valdkonna teenuste loetelu ja summad. Kogukulu põhineb 2014. aastal tehtud maksetel, millest on teada antud iga-aastaste tegevusaruannete 3. lisas (tabel 2). Nende näitajate aluseks on 2014. aasta esialgsed raamatupidamisandmed, mis olid kättesaadavad 31. märtsil 2015 ja mida võidakse muuta. Kulude jaotumine talituste vahel on kooskõlas volitatud eelarvevahendite käsutajatele komisjoni sise-eeskirjades määratud ülesannetega.

¹³ Mitu talitust on prognoosinud oma aasta üldise riskisumma vahemikuna, sõltuvalt kasutatavast meetodikast ja kättesaadavast teabest. Vt asjaomased iga-aastased tegevusaruanded.

¹⁴ Sh rände- ja siseasjade peadirektoraat.

¹⁵ Rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadi puhul moodustub kogukulu ELi eelarvest pärit vahenditest (3844 miljonit eurot) ja Euroopa Arengufondi kuludest (3671 miljonit eurot). Rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat andis teada, et prognoositud riskisummat ja korrigeerimisvõimet suurendati. Selle põhjuseks on alates 2009. aastast registreeritud keskmise korrigeerimisvõime kohaldamine 2014. aasta kulude suhtes.

kogemuse põhjal prognoosib komisjon, et kontrollidega, mida tal on kavas järgnevatel aastatel teostada, tehakse kindlaks ja parandatakse vigu kogusummas ligikaudu 2 700 miljonit eurot.

2014. aastal parandas komisjon ka liikmesriikide finantskorrektsioone ja sissenõudmisi käsitlevate andmete kvaliteeti. Komisjon edendas parimate tavade kasutamist, et täiustada tagasimaksete mehhanisme liikmesriigi ja ELi tasandil.

Esialgsed konsolideeritud finantsaruanded (vt 6. lisa „ELi eelarve kaitsmine”) kajastavad kõikides poliitikavaldkondades 2014. aastal kinnitatud/otsustatud ja rakendatud finantskorrektsioone ja sissenõudmisi. Nende kogusumma oli 2980 miljonit eurot (võrreldes 1840, 4419 ja 3362 miljoni euroga vastavalt 2011., 2012. ja 2013. aastal) ja need on esitatud poliitikavaldkondade kaupa tabelites 2 ja 3.

Tabel 2. 2014. aastal kinnitatud/otsustatud finantskorrektsioonid ja sissenõudmised (miljonites eurodes)

Poliitikavaldkond	Finantskorrektsioonid	Sissenõudmised	Kokku
Põllumajandus			
EAGF	1 649	213	1 862
Maaelu areng	220	165	385
Ühtekuuluvuspoliitika			
ERF	1 330	-	1 330
Ühtekuuluvusfond	292	-	292
ESF	342	1	343
FIFG/EKF	39	29	67
EAGGFi arendusrahastu	13	5	18
Muu	-	-	-
Sisepoliitikavaldkonnad	5	293	298
Välispoliitikavaldkonnad	ei kohaldata	127	127
Haldus	ei kohaldata	5	5
2014. aastal kinnitatud/otsustatud summad kokku	3 890	838	4 728

Tabel 3. 2014. aastal rakendatud finantskorrektsioonid ja sissenõudmised (miljonites eurodes)

Poliitikavaldkond	Finantskorrektsioonid	Sissenõudmised	Kokku
Põllumajandus			
EAGF	796	150	946
Maaelu areng	86	167	252
Ühtekuuluvuspoliitika			
ERF	823	1	824
Ühtekuuluvusfond	191	-	191
ESF	289	1	290
FIFG/EKF	41	25	66
EAGGFi arendusrahastu	13	5	18
Muu	-	-	-
Sisepoliitikavaldkonnad	5	274	279
Välispoliitikavaldkonnad	ei kohaldata	108	108
Haldus	ei kohaldata	5	5
2014. rakendatud summad kokku	2 244	736	2 980

Alusetult väljamakstud summade korrigeerimine on usaldusväärse finantsjuhtimise oluline tahk. Komisjon haarab kinni igast võimalusest ärgitada liikmesriikide ametiasutusi kasutama maksimaalselt ära olemasolevaid vahendeid, et vältida vigu ja täita oma ülesandeid ja kohustusi seoses kõikide programmidega, mille eelarvet täidetakse koostöös liikmesriikidega, eesmärgiga kaitsta ELi eelarvet ning kõrvaldada oma juhtimis- ja kontrollisüsteemide järelejäänud puudused.

Mis puudutab pettusevastast võitlust, siis lisaks pingutasid kõik komisjoni talitused sisekontrollisüsteemide tugevdamise nimel, et tõkestada tulemuslikumalt pettuse ohtu. Nad kõik on vastu võtnud pettusevastase võitluse strateegia, täites sellega komisjoni pettusevastase võitluse strateegias sätestatud asjaomase nõude.

3 EUROOPA LIIDU VAHENDITE HALDAJA KINNITUS

1. ja 2. osas selgitati, kuidas komisjoni talitused on täiustanud aru andmist poliitika tulemustest ja ressursside haldamisega seotud probleemidest. Selles osas käsitletakse peadirektorite kinnitavaid avaldusi ja siseauditi talituse üldhinnangut, mille alusel komisjon võtab poliitilise vastutuse eelarve täitmise eest.

3.1 Iga-aastaste tegevusaruannete kaudu saadav kinnitus

Volitatud eelarvehahendite käsutajad hindasid kontrollitulemusi ja kõiki muid asjakohaseid elemente, mis toetasid nende kinnitust kontrolli eesmärkide saavutamise kohta. Nad vaatlesid kõiki tuvastatud märkimisväärseid puudusi ja hindasid nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt nende kumulatiivset mõju üldisele kinnitusele, et teha kindlaks, kas see on oluline. Selle tulemusel esitasid nad seoses oma kinnitavate avaldustega kokku 25 reservatsiooni, millest 20 olid kvantifitseeritavad ja viis ei olnud kvantifitseeritavad, vaid olid seotud mainega.

Tulutoimingute kohta esitavad volitatud eelarvevahendite käsutajad märkusteta kinnitava avalduse.

Võrreldes 2013. aasta 21 reservatsiooniga oli reservatsioonide arv tegevusaruannetes suurem. Neli¹⁶ reservatsiooni olid uued ja üks¹⁷ reservatsioon tühistati¹⁸. Üks korduvreservatsioon jagati kaheks eraldi reservatsiooniks,¹⁹ millel mõlemal on spetsiaalne tegevuskava.

Hoolimata reservatsioonide arvu suurenemisest on kvantifitseeritavatest reservatsioonidest mõjutatud kulud vähenenud 6 856 miljoni euro võrra (2013. aasta 51 248 miljonilt eurolt 44 392 miljonile eurole), mis moodustab 2014. aastal hallatud kogukuludest²⁰ ligi 31 %. See on tingitud põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi poolt ning teadusuuringute valdkonnas esitatud reservatsioonide mahu vähenemisest. Uued reservatsioonid ei ole seotud kõige suuremate rahastamisprogrammidega ja seepärast ei toonud need kaasa mahu märkimisväärset kasvu. Reservatsioonidega hõlmatud kulude riskisumma²¹ on seni kohaldatud sissenõudmisi ja finantskorrektsioone arvesse võttes hinnanguliselt 2 285 miljonit eurot. Tabelis 4 on esitatud tulemused poliitikavaldkondade kaupa. Üksikasjalikud tulemused talituste kaupa leiab 2. lisast.

¹⁶ Uued reservatsioonid on seotud ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga (mida haldab välispoliitika vahendite talitus (FPI)), toetust saavate riikide ja teiste volitatud üksuste poolse IPA/CARDSi/PHARE eelarve kaudse täitmisega (mõlemat haldab laienemise peadirektoraat) ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi IKT-poliitika toetusprogrammiga (mida haldab sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat).

¹⁷ Tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat tühistas toiduainete ja sööda valdkonnas oma loomahaiguste likvideerimise ja seire programme käsitleva reservatsiooni.

¹⁸ Reservatsiooni tühistamiseks paluti volitatud eelarvevahendite käsutajatel näidata, et puudused on tulemuslikult kõrvaldatud.

¹⁹ Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat jagas oma ERFi/ühtekuuluvuspoliitikat/IPAt käsitleva olemasoleva reservatsiooni selguse huvides kaheks, nii et üks neist hõlmas ERFi/ühtekuuluvuspoliitikat ja teine IPAt.

²⁰ Sh Euroopa Arengufondi kulud.

²¹ Välja arvatud eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega, kus teatatud summad ei hõlma finantskorrektsioone ega sissenõudmisi.

Tabel 4. 2014. aasta reservatsioonide maht ja riskisumma (miljonites eurodes)

Poliitikavaldkond ²²	Kogukulu	Maht: reservatsioonide ga hõlmatud kulud ²³	Reservatsioonid ega hõlmatud riskisumma ²⁴
Põllumajandus	55 650	27 255 ²⁵	1 447
Ühtekuuluvus ²⁶	56 770	5 650	418
Välisabi	10 288	7 940	216
Teadusuuringud ²⁷	10 560	3 489	200
Muud sisepoliitika valdkonnad	3 587	58	4
Haldus	5 583	-	-
Kokku	142 439	44 392	2 285

Need reservatsioonid mõjutavad kõiki peamisi kuluvaldkondi (põllumajandus, struktuuri- ja ühtekuuluvusfondid, välissuhted, teadusuuringud ja muud sisepoliitika valdkonnad). Asjaomased volitatud eelarvevahendite käsutajad on kõikidel juhtudel vastu võtnud tegevuskava, et kõrvaldada reservatsioonideni viinud puudused ja maandada nendest tulenevad riskid.

Finantsmääruses on ette nähtud, et kui vigade esinemise määr on püsivalt kõrge, tuvastab komisjon õigusnormide ja/või kontrollisüsteemi nõrgad kohad, analüüsib võimalike parandusmeetmete kulu ja neist saadavat kasu ning võtab või teeb ettepaneku võtta sobivad meetmed. Juhtimis- ja kontrollisüsteeme on 2014.–2020. aasta programmide puhul märgatavalt muudetud. Neid on hakatud rakendama alles äsja ja komisjon saab uute meetmete mõju veamäärade kindlaks teha alles mõne aja pärast.

²² 2. lisa tabelites on esitatud iga valdkonna teenuste loetelu ja nendekohased summad. Kogukulu põhineb 2014. aastal tehtud maksetel, millest on teada antud iga-aastaste tegevusaruannete 3. lisas (tabel 2). Nende näitajate aluseks on 2014. aasta esialgsed raamatupidamisandmed, mis olid kättesaadavad 31. märtsil 2015 ja mida võidakse muuta. Kulud on jaotatud talituste vahel kooskõlas volitatud eelarvevahendite käsutajatele komisjoni sise-eeskirjades määratud ülesannetega.

²³ Reservatsioonid hõlmavad kulusid, mida hallatakse selle juhtimis- ja kontrollisüsteemiga, mille puhul on teatatud puudustest.

²⁴ Üldine riskisumma on hinnanguline kogukuludega seotud riskisumma. See hõlmab reservatsioonidega hõlmatud riskisummat ja reservatsioonidega hõlmamata kulude hinnangulist veamäära, mis võib sõltuvalt konkreetsest olukorrast või programmist olla kuni 2 %.

²⁵ See 27 255 miljoni euro suurune summa kajastab selliste kontrollisüsteemide hallatud kulusid, mille kohta oli esitatud reservatsioon ning mille puhul on põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat juhtimis- ja kontrollisüsteemi põhjalikult kontrollinud. See tähendab, et vastavuse kontrollimise menetlused jätkuvad, et kaitsta ELi eelarvet, samuti kontrollib põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat vajaduse korral liikmesriikide võetavaid parandusmeetmeid.

²⁶ Sh rände- ja siseasjade peadirektoraat.

²⁷ Rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadi puhul moodustub kogukulu ELi eelarvest pärit vahenditest (3844 miljonit eurot) ja Euroopa Arengufondi kuludest (3671 miljonit eurot).

Volitatud eelarvevahendite käsutajad selgitasid välja reservatsioonide peamised põhjused ja kehtestasid nende kõrvaldamiseks parandusmeetmed.

Komisjon teeb oma talitustele ülesandeks jätkata püüdlemist selle poole, et selgitada välja uusi lihtsustamismeetmeid ja täiustada veariski vähendamiseks oma kontrollisüsteeme, võttes arvesse kaasnevat kulu ja halduskoormust.

3.1.1 Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks

Sarnaselt 2013. aastaga jätsid teadusuuringute seitsmendat raamprogrammi ellu viivad neli peadirektoraati ja kaks rakendusametit jõusse oma reservatsiooni, mis oli seotud kulunõuete alusel välja makstud toetuste seaduslikkuse ja korrektsusega. Ühise esindusliku auditivalimi põhjal kindlaks tehtud veamäär jäi 2014. aastal umbes 5 % juurde (sarnaselt 2013. aastaga) ja jääkvigade määr oli ligikaudu 3 %.

Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet (ERCEA) ja Teadusuuringute Rakendusamet (REA) ei teinud reservatsiooni kahe konkreetse projekti kohta („Ideed” ja „Inimesed”), mille puhul leidis piisavalt lisatõendeid, et nende programmide veamäärad jäid allapoole olulisuse piirmäära.

Suhteliselt kõrgema riskiprofiili ja VKEdele toetuse eraldamist kajastavas raamatupidamises esinevate spetsiifiliste riskide tõttu jättis REA direktor jõusse reservatsiooni konkreetse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete alamkogumi (VKE projektid) kohta. Nende riskide maandamiseks on kehtestatud spetsiaalne tegevuskava.

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA) jättis jääkvigade määra (4,1 %) silmas pidades jõusse oma reservatsiooni elukestva õppe programmi kohta. Vead on tingitud peamiselt sellest, et osal toetusesaajatel on raske esitada piisavaid tõendavaid dokumente ja et teatavad rahastamiskõlblikkuse eeskirjad on täitmata jäänud. Rakendusamet analüüsib kõige sagedamini esinevaid vigu ja võtab vajaduse korral edasisi parandusmeetmeid, arvestades nende meetmete kulusid ja neist tulenevat kasu. Abisaajate kohustuslik auditeerimistõendite kasutamine ja finantskohustusi käsitleva teabevahetuse parandamine peaks vähendama jääkvigade määra veelgi.

Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektor esitas uue reservatsiooni jääkvigade määra kohta (2014. aastal 2,94 %) seoses konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi raames rakendatava IKT-poliitika toetusprogrammi kulunõuete täpsusega. Kuna kumulatiivse veamäära ja jääkvigade veamäära kindlaksmääramisel kasutatud auditite arv oli väike (18 järelauditit, mis hõlmasid 10,9 miljonit eurot ehk 1,6 % taotletud ELi maksetest), tuleks sellesse tulemusse suhtuda teatava ettevaatlikkusega. Viimastel aastatel tuvastatud veamäär (2013. aastal 2,82 %, 2014. aastal 5,29 %) tõuseb ning võib eeldada, et eesmärk jõuda konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi rakendamisperioodi lõpuks 2 % suuruse jääkvigade määrani jääb saavutamata. Et vähendada IKT-poliitika toetusprogrammi jääkvigade määra veelgi, jätkab peadirektoraat kooskõlas oma teadusuuringutega mitteseotud kulude järelkontrollimise strateegia toel järelauditite tegemist (2014. aastal alustati 42 auditit) ning osalejatele ja kontrollitõendit väljastavatele audiitoritele vigade vältimiseks juhiste ja tagasiside andmist.

3.1.2 Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus

Regionaal- ja linnapoliitika peadirektor esitas reservatsioonid seoses suurte puudustega konkreetsete rakenduskavade juhtimis- ja kontrollisüsteemide põhiaspektides:

- finantsreservatsioon **ajavahemiku 2007–2013 kohta, mis on seotud ERFi ja Ühtekuuluvusfondi 77 rakenduskavaga ning puudutab 12 liikmesriigi juhtimis- ja kontrollisüsteeme. Reservatsioonide määr on 0,5 % ERFi/Ühtekuuluvusfondi 2014. aasta vahemaksetest;**
- finantsreservatsioon seoses ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) kahe rakenduskavaga (Türgile ja Aadria mere piirkonnale), mis vastab 7 %le 2014. aasta vahemaksetest, ja
- mainega seotud reservatsioon, mis käsitleb **ERFi/Ühtekuuluvusfondi 2000–2006. aasta** juhtimis- ja kontrollisüsteeme 2014. aastal ning kätkeb kolme rakenduskava (kaks Itaalias ja üks Iirimaa) ja kahte Ühtekuuluvusfondi transpordivaldkonna rakenduskava (Rumeenias ja Bulgaarias), ent millel puudub finantsmõju.

Iga juhtumi puhul on võetud või kavandatud konkreetsed meetmed, et saada kinnitus nõutavate parandusmeetmete rakendamise kohta. Parandusmeetmed järgivad ranget maksete katkestamise ja peatamise poliitikat, et kaitsta ELi vahendeid. Makseid jätkatakse alles siis, kui on saadud tõendid, et parandusmeetmeid, sealhulgas vajaduse korral finantskorrektsioone, on rakendatud täiel määral. Seoses programmitöö perioodiga 2000–2006 on võetud iga juhtumi jaoks konkreetsed meetmed ja lõpetamisprotsessi raames on käimas finantskorrektsiooni menetlus.

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektor jättis jõusse kaks reservatsiooni suurte puuduste kohta konkreetsete rakenduskavade juhtimis- ja kontrollisüsteemide põhiaspektides:

- peamine reservatsioon on finantsreservatsioon ajavahemiku 2007–2013 kohta, mis käsitleb ESFi 36 rakenduskava 11 liikmesriigis (Belgia, Hispaania, Itaalia, Kreeka, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik) 2014. aastal. Ajavahemikku 2007–2013 käsitleva reservatsiooni riskisumma moodustab hinnangute kohaselt 1,7 % ESFi 2014. aastal tehtud 2007.–2013. aasta vahemaksetest; ja
- teine 2014. aasta reservatsioon on seotud mainega ja käsitleb ESFi ajavahemiku 2000–2006 seitset rakenduskava Itaalias, Hispaanias ja Prantsusmaal.

Seoses programmitöö perioodiga 2000–2006 finantsriski ei ole, sest lõppmakseid ei tehta enne, kui kõik küsimused on lahendatud ja asjaomaste liikmesriikidega on saavutatud kokkulepe kohaldatava finantskorrektsiooni taseme kohta. Komisjon on võtnud iga programmiga seoses konkreetsed meetmed, et saada kinnitus nõutavate parandusmeetmete rakendamise kohta. Nende meetmete puhul on lähtutud rangest maksete katkestamise ja peatamise põhimõttest, et kaitsta ELi vahendeid, ning vajalike finantskorrektsioonide rakendamisest, kuid komisjon jätkab ESFi puhul aktiivselt ka lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise eeliste tutvustamist.

Peamine uus probleem on 2014. aastal seotud Kreekaga, kus ESFi nelja rakenduskava veamäär on esialgsete hinnangute kohaselt 5 %. Kõik Kreeka rakenduskavad on praegu kantud reservatsioonide loetellu ja senikaua, kuni kestavad arutelud Euroopa Kontrollikoja ja Kreeka ametiasutustega, ei tehta ettevaatuse mõttes ühtki makset.

3.1.3 Jätkusuutlik majanduskasv: loodusvarad

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi (AGRI) peadirektor jättis jõusse reservatsioonid

- **teatavate EAGFi turumeetmete kohta** seoses toetuskavadega kuues liikmesriigis (Austria, Hispaania, Madalmaad, Poola, Prantsusmaa ja Ühendkuningriik), samal ajal kui Prantsusmaale (lisameede) ja Rumeeniale kehtestati uus reservatsioon. Riskisumma vastab 3,13 %le tasutavatest kuludest. Enamiku meetmete puhul tegi komisjon puudused kindlaks kohapealsete auditite käigus. Prantsusmaal rakendatavate koolipiimakavade puhul oli reservatsioon tingitud liikmesriigi ametiasutuse teatatud kõrgest veamäärast. Kõikidel juhtudel on parandusmeetmed kindlaks määratud ja liikmesriike on neist teavitatud;
- **EAGFi otsemaksete kohta**, mida tehakse 15 makseasutuse kaudu kuues liikmesriigis (Hispaania (10), Prantsusmaa, Ühendkuningriik (Inglismaa), Kreeka, Ungari ja Portugal). Riskisumma vastab 2 %le tasutavatest kuludest. Kuna puudused tegi kindlaks komisjon ise, siis on vajalikud parandusmeetmed juba kindlaks määratud ja liikmesriike on neist teavitatud;
- **EAFRD kulude kohta 22 makseasutusele 14 liikmesriigis**, millele lisandus kuus uut reservatsiooni. Kokku tehti 2014. aastal 28 reservatsiooni 16 liikmesriigis (Bulgaaria, Saksamaa (3), Taani, Hispaania (6), Prantsusmaa (2), Ühendkuningriik (2), Kreeka, Ungari, Itaalia (4), Leedu, Läti, Madalmaad, Poola, Portugal, Rumeenia ja Rootsi). Riskisumma vastab 4,76 %le tasutavatest kuludest. Kuna puudused tegi kindlaks komisjon ise, siis on vajalikud parandusmeetmed juba kindlaks määratud ja liikmesriike on neist teavitatud; ja
- **Türgi kulud, mida rahastatakse ühinemiseelse abi rahastamisvahendist maaelu arendamiseks (IPARD)**. Riskisumma vastab 3,2 %le IPARDi kogukuludest. Vajalikud parandusmeetmed on juba kindlaks määratud ja Türgi ametiasutusi on neist teavitatud. Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat võtab vajaduse korral parandusmeetmeid, kehtestades rahastamiskõlbmatute kulude sissenõudmiseks netofinantskorrektsioonid.

Merendus- ja kalandusasjade peadirektor jättis jõusse Euroopa Kalandusfondi (EKF) juhtimis- ja kontrollisüsteeme käsitleva reservatsiooni (deklareeritud kulude rahastamiskõlblikkus Itaalia, Madalmaade, Poola, Rumeenia ja Saksamaa (Mecklenburg-Vorpommern) puhul). Kõnealuse viie programmiga seotud maksete tegemine on katkestatud. Iga juhtumi jaoks töötatakse välja tegevuskava, milles täpsustatakse vigu põhjustanud puuduste kõrvaldamise meetmed ja ajakavad. Maksete tegemist jätkatakse alles siis, kui kõnealused küsimused on rahuldava lahenduse saanud. Programmide riskisumma moodustab vaid 1,26 % EKFi 2014. aasta kogumaksetest.

Kliimameetmete peadirektoraadi (CLIMA) peadirektor jättis jõusse mainega seotud reservatsiooni, mis käsitleb ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) registri turvalisusega seoses kindlaks tehtud allesjäänud märkimisväärseid puudusi. Pärast 2010. aasta novembrist kuni 2011. aasta jaanuarini teatavate riiklike registrite vastu organiseeritud küberrünnakuid esitas üks ettevõtja Euroopa Liidu Kohtusse komisjoni vastu kaebuse saastekvootide varguse kohta. Selle tulemusel registreeriti kliimameetmete peadirektoraadi raamatupidamisarvestuses 16,2 miljoni euro suurune tingimuslik kohustus. Kohtumenetlus on veel pooleli.

Turvameetmeid, mille kliimameetmete peadirektoraat, informaatika peadirektoraat ning personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat määrasid kindlaks pärast ELi HKS-i registri esialgset riskihindamist, rakendatakse praegu vaid osaliselt. 2014. aastal lõpule viidud põhjaliku ametliku riskihindamise käigus määrati kindlaks uued turvameetmed, et alandada risk vastuvõetavale tasemele. ELi HKS-i juhtimist ja turvalisust käsitlevat siseauditi talituse koostatud auditaruannet arvesse võtva tegevuskava õigeaegne ja edukas kasutuselevõtt annaks 2016. aastaks piisava kindlustunde, et õnnestunud küberrünnakute jääkrisk muutub aktsepteeritavalt väikeseks.

3.1.4 Julgeolek ja kodakondsus

Tervise ja toiduohutuse peadirektor sai tühistada reservatsiooni, mis käsitles **nende kulunõuete täpsust, mille liikmesriigid on esitanud loomahaiguste likvideerimise ja seire programmide raames toiduainete ja sööda valdkonnas.** Peadirektor oli võtnud juba mitu leevendavat meetet, et alandada veamäär selles valdkonnas. Kõikide meetmete kumulatiivse mõju tulemusel alanes veamäär allapoole 2 % piirmäära.

3.1.5 Globaalne Euroopa

Välispoliitika vahendite talitus esitas uue reservatsiooni seoses ühise välis- ja julgeolekupoliitika 2,13 % suuruse jääkvigade määraga. Järelkontrollide käigus leiti, et ühises välis- ja julgeolekupoliitikas mõjutas tuumarelva leviku tõkestamise ja desarmeerimise eelarvet kõrge veamäär.

Välispoliitika vahendite talitus analüüsib võimalust rahastamiskõlbmatu summa kahelt toetusesaajalt sisse nõuda, võttes arvesse asjaolu, et muidu viidi projektid lõpule edukalt. Samuti analüüsib talitus, kuidas ta saab vältida samasuguseid vigu tulevikus, täiustades näiteks toetuslepingute vorme eeskätt nõuetega, mis käsitlevad tõendavaid dokumente ja reisi toimumist kinnitavaid pardakaarte.

Rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadi (DEVCO) peadirektor jättis jõusse üldise reservatsiooni, mis hõlmas kõiki tegevus- ja juhtimistsükleid, sest 2014. aastal oli aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seotud üldine jääkvigade määr 2,81 % (2013. aastal 3,35 % ja 2012. aastal 3,63 %). Rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat haldab Euroopa Arengufondi ja kuut vahendit, millel on eri õiguslikud alused, alusaktid ja halduskord: otsene (peakorterit või delegatsioonide kaudu) või kaudne (koos

rahvusvaheliste organisatsioonide või muude ametite ja asutustega). Tegevus hõlmab toetuseid, hankeid, usaldusfonde ning haldus- ja toetuskulusid. Kui lisada geograafiline tegur (tegevus madala arengutaseme, puuduliku taristu ja nõrga juhtimisega riikides ja piirkondades), on tulemuseks keeruline mudel, mis määrab kindlaks iga finantstehingute alamrühma riskiprofiili ja vajaduse rakendada tõhusaid ennetavaid kontrolle.

Ehkki rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat kohandab oma kontrollistrateegiat vastavalt tegevuse üldnäitajatele ja kasutab kontrollide tulemusi selleks, et saada üksikasjalikumalt teavet eri vahendite ja valdkondade puhul esinevate vigade kohta, ei anna ta diferentseeritud kinnitust. Selle tulemusel on rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat esitanud viimasel kolmel aastal reservatsiooni, mis hõlmab kogu tema tegevust.

Komisjon on mures, et selle üldise reservatsiooni laiaulatuslikkus võib mõjutada rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadi kinnitavas avalduses esitatavat üldist kinnitust.

Komisjon teeb rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadile ülesandeks otsida viise, kuidas võtta rohkem arvesse oma kontrollide tulemusi, et anda riskide seisukohast diferentseeritumat kinnitust ja suunata rohkem kontrollivahendeid erireservatsioonidega hõlmatud valdkondadesse, pidades silmas eri kontrollide suhtelist kulutõhusust. Käegakatsutavaid täiustusi on oodata 2015. aasta lõpuks.

Naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektor esitas kaks uut reservatsiooni, mis olid seotud

- toetust saavate riikide poolse kaudse eelarve täitmise puhul kindlaks tehtud jääkvigade määraga (2,67%), mis ületas 2 % suurust olulisuse piirmäära. Peadirektoraat jätkab vigadest ja eeskirjade eiramisest tingitud sissenõudmist. Kontrollikoja soovitusel on peadirektoraat vähendanud tuntavalt toetust saavatele riikidele tehtavate eelmaksete mahtu. See puudutab eeskätt kaudset eelarve täitmist ja vähendab finantsriski; ja
- komisjoni mainele tekitatud kahjuga, mille põhjuseks oli puudus, mis tehti kindlaks vahekulude heakskiitmise menetlustes, mida rakendatakse muude volitatud üksuste kui toetust saavate riikide poolse kaudse eelarve täitmise raames. Sisekontrollide kohaselt jäeti teatud juhtudel tekkepõhise raamatupidamisarvestuse süsteemis korrakindlalt kuludena registreerimata kulud, millest töövõtjad olid teatanud seoses lepingutega, mis olid sõlmitud volitatud üksuste poolse kaudse eelarve täitmise raames. Sisekontrollisüsteemi sellise nõrga koha tõttu on raamatupidamisdokumentides esitatud vahekulud väga tagasihoidlikud. Parandusmeetmena pakutakse 2015. aastal kõikidele edasivolitatud eelarvevahendite käsutajatele ja nende personalile koolitust, et selgitada vahekulude heakskiitmise ja eelmaksete tasaarvestamise eeskirju. Kõnealune summa on hinnangute kohaselt 150 miljonit eurot. Mõju raamatupidamisaruannete usaldusväärsusele siiski puudus, kuna aasta lõpus toimunud kontode sulgemisel tehti aruannetes järgmisse eelarveaastasse ülekandmise kirjete abil vajalikud kohandused.

3.1.6 Haldus

Personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi (HR) peadirektor jättis jõusse mainega seotud reservatsiooni pärast kontrollikoja järeldusi Euroopa koolide 2012. aasta

raamatupidamisaruannete kohta ja ühe kooli puhul võimaliku pettusega seotud eeskirjade eiramise avastamist.

Personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat on olemasoleva juhtimisraamistiku toel juba võtnud meetmeid, sealhulgas nõudnud jätkuva järjekindlusega kontrollikoja ja siseauditi talituse soovitude viivitamatut rakendamist.

2014. aastal võetud konkreetsete meetmete hulka kuuluvad

- Euroopa koolidele nõu andmine Euroopa koolide finantsmäärusesse tehtavate muudatuste kohta, mis on vajalikud selleks, et luua õigusraamistik tekkepõhise raamatupidamisarvestuse juurutamiseks, ajakohastada hanke- ja makse-eeskirju, edendada sisekontrollisüsteemi ning tagada, et Euroopa koolisüsteem kuuluks Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) pädevusse; ja
- komisjoni ametniku lähetamine, et aidata rakendada usaldusväärset finantsjuhtimist ja tõhusaid raamatupidamissüsteeme.

Komisjon teeb personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadile ülesandeks jätkata kuratooriumi kaudu nõudmist, et Euroopa koolid tugevdaksid veelgi kontrollimenetlusi ja parandaksid üldist kontrollikeskkonda. Koolid peavad võtma kontrollikoja ja siseauditi talituse soovitude alusel järeelmeetmeid, juurutama tekkepõhise raamatupidamisarvestuse süsteemi ja tugevdama oma sisekontrollisüsteeme.

3.2 Siseauditite kaudu saadud kinnitus

Komisjon tugines oma kinnituses ka siseauditi talituse ja siseauditi üksuste tööle, peamistele järeldustele ja soovitudele ning auditi järelevalvekomiteelt saadud teabele. Auditi järelevalvekomitee aitab komisjonil tagada siseaudiitori sõltumatuse ja selle, et esitatud soovitusi võetaks nõuetekohaselt arvesse ja et nendega seoses võetaks vajalikke järeelmeetmeid.

Siseauditi talitus esitas oma 2014. aasta siseauditi aruandes kooskõlas finantsmääruse artikli 99 lõikega 3 järeldused 2014. aastal lõpule viidud tulemusauditite kohta ja üldhinnangu 2014. aasta finantsjuhtimise kohta ning teatas edusammudest auditisoovitude rakendamisel.

Auditeeritavad leidsid, et 2014. aasta lõpuks oli 689 (78 %) ajavahemikus 2010–2014 heaks kiidetud soovitusi ellu rakendatud. Ühtegi 195st soovitusest (22 %), millega veel tegeletakse, ei peeta otsustava tähtsusega soovituseks, ent 87 neist peetakse väga oluliseks. Neist 87st väga oluliseks hinnatud soovitusest 17 elluviimine oli hilineunud 2014. aasta lõpu seisuga rohkem kui kuus kuud. Need soovitusel moodustasid viimasel viiel aastal heaks kiidetud soovitude koguarvust 2 %. Siseauditi talituse järeelmeetmete võtmise käigus saadi kinnitust selle kohta, et üldjuhul täidetakse soovitusi rahuldavalt ja auditeeritud talituste kontrollisüsteeme täiustatakse. Siseauditi talitus jõudis järeldusele, et auditeeritavad on viinud tõhusalt ellu 95 % soovitustest, mille puhul võeti kõnealusel ajavahemikul järeelmeetmeid.

Siseauditi talitus tegi tulemusauditeid ka mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020),²⁸ uue majandusjuhtimise (komisjoni talituste raames),²⁹ välisabi ja infotehnoloogia³⁰ kohta.

Komisjoni siseaudiitor esitas ka üldhinnangu, mille aluseks oli peamiselt tema enda ja siseauditi üksuste töö ning milles keskenduti finantsjuhtimisele. Selles leiti, et komisjon on kehtestanud 2014. aastal juhtimis-, riskijuhtimis- ja sisekontrollimenetlused, mis on kokkuvõttes küllaldased, et olla põhjendatult kindel finantseesmärkide saavutamises. Üldhinnangus on siiski märkus reservatsioonide kohta, mida volitatud eelarvevahendite käsutajad on kajastanud oma iga-aastastes tegevusaruannetes.

Selle hinnanguni jõudmisel vaatles siseauditi talitus iga-aastastes tegevusaruannetes esitatud hinnanguliste riskisummade koondmõju, võttes arvesse korrigeerimisvõimet, mida tõestasid varasemad finantskorrektsioonid ja sissenõudmised. Pidades silmas varasemate finantskorrektsioonide ja sissenõudmiste suurusjärku ning eeldades, et 2014. aasta maksetega seotud korrektsoonid tehakse võrreldaval tasemel, on ELi kogu eelarve (mitte ilmtingimata üksikud poliitikavaldkonnad) aja jooksul (veel nii mõnigi aasta) piisavalt kaitstud.

Siseaudiitor lisas teatavaid asjaolusid rõhutava lõigu, milles toonitatakse kolme küsimust, mis nõuavad erilist tähelepanu.

- i. Tuleks tugevdada teadusuuringute raamprogrammide (2007–2013) eelarve täitmise seotud sisekontrollisüsteeme, eeskätt selleks, et lahendada probleemid ühisettevõtete ja ELi toimimise lepingu artikli 185 kohaste asutuste üle järelevalve teostamisel ning et ennetada ja tuvastada tõhusamalt võimalikku pettust. Selle puhul tuleks arvesse võtta seitsmenda raamprogrammi kaudu lähiaastatel tehtavaid makseid, aga ka raamprogrammi „Horisont 2020” rakendamist 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku alusel, millest eraldatakse ühisettevõtetele ja ELi toimimise lepingu artikli 185 kohastele asutustele suuremad eelarvevahendid, mille eest lõppkokkuvõttes vastutab komisjon, ning silmas pidada seda, et komisjon peab endiselt esmatahtsaks võitlust pettuse vastu.
- ii. Rahastamiskõlblikkuse eeskirjad jäävad 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohastes uutes õigusaktides keerulisteks ja mitmetasandilisteks, mis võib kaasa tuua probleeme nende eeskirjade tõlgendamisel liikmesriikides ja suurendada lõppkokkuvõttes veariski. Siseauditi talitus on juba uue programmi töö perioodi alguses määranud kindlaks peamised peadirektoraatide kontrolli- ja järelevalvesüsteemides täiustamist vajavad valdkonnad ning ta jälgib tehtavaid edusamme nii 2015. aastal kui ka edaspidi sihipäraste auditite abil.

²⁸ Siseauditi talitus järeldas, et eri programme käsitlevates õigusaktides esineb riske, mis lisandusid õigusloomeprotsessi käigus ja mida peadirektoraadid peaksid juhtimis- ja kontrollisüsteemide ülesehituse ja rakendamise kaudu maandama.

²⁹ Siseauditi talitus jõudis teostatud auditite puhul positiivsele järeldusele, juhtides tähelepanu vaid mõnele täiustamisvõimalusele.

³⁰ Siseauditi talitus järeldas, et komisjoni talitused peavad kandma hoolt selle eest, et kasutajate vajadused tehtaks korralikult kindlaks ning et neid täidetak piisavalt, õigel ajal ja eelarve piires ning et komisjon saaks oma IT-investeeringutest rahaliselt võimalikult suurt kasu.

- iii. Rahastamisvahendid on laadilt keerulised ja muutmaks need vahendid liikmeriikidele atraktiivseks, tuleb teha ulatuslikke jõupingutusi suutlikkuse suurendamise vallas, et parandada tehnilisi teadmisi nii komisjoni kui ka liikmesriikide tasandil. Peadirektoraadid peavad tegelema ka riskidega, mis on seotud teatavate eri tõlgendusi võimaldavate õigusnormide kohaldamisega praktikas, andes oma personalile ja liikmesriikidele juhiseid ning rakendades oma auditi- ja kontrollistrateegiaid.

Siseaudiitori töö kokkuvõttev aruanne edastatakse eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile kooskõlas läbivaadatud finantsmääruse artikli 99 lõikega 5.

4 JÄRELDUSED

Asjaolu, et uus komisjoni koosseis pöörab suuremat tähelepanu tulemuslikkusele, väljendub paremas aruandluses tegevuspoliitika saavutuste ja selle kohta, milline on nende saavutuste mõju ja lisaväärtus kodanikele. Komisjon jätkab edusammude jälgimist ja neist aru andmist ning tulemustele keskenduva ELi eelarve algatus tugevdab tulemusraamistikku veelgi. Ressursside haldamisel keskendutakse tulevikus lihtsustamismeetmetele, kulutõhusatele kontrollidele ja kinnituse andmise korrale. Esimest korda sisaldab aruanne parimat hinnangut üldise riskisumma kohta, mis esitatakse koos prognoositavate tulevaste korrektsioonidega.

Kõikides iga-aastastes tegevusaruannetes antakse piisav kinnitus vahendite eesmärgipärase kasutamise kohta; nendes käsitletakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete järgimist ning asjaolu, et kontrollimenetlused annavad vajalikud tagatised nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja nõuetekohasuse kohta. Volitatud eelarvevahendite käsutajad esitasid seoses oma kinnitavate avaldustega kokku 25 reservatsiooni, millest 20 olid kvantifitseeritavad. Asjaomased volitatud eelarvevahendite käsutajad on esitanud meetmed, mida nad on võtnud ja kavandanud, et kõrvaldada reservatsioonideni viinud puudused ja maandada nendest tulenevad riskid.

Siseaudiitor on esitanud üldhinnangu.

Toetudes iga-aastastes tegevusaruannetes esitatud kinnitustele ja reservatsioonidele, võtab kolleegium käesoleva kokkuvõtliku aruande vastu ja kannab üldist poliitilist vastutust ELi eelarve täitmise eest.